

Мельник Ольга Петрівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
*Науковий керівник: Ознамець Галина
Олександрівна*, старший викладач кафедри
правничої лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ

БОРОТЬБА ЗА ДЕРЖАВНУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ ЯК БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ

Мова – духовний скарб нації. Це не просто засіб людського спілкування, це те, що живе в наших серцях. Українською мовою написані невмирущі твори І.П. Котляревського, Т.Г. Шевченка, Івана Франка та Лесі Українки і ще іншими митцями слова, які зробили великий внесок в культуру мовлення українського народу.

Нашою мовою розмовляють приблизно 45 мільйонів осіб. Ця мова належить до високорозвинених мов світу, яка має дуже давню й дуже непросту історію. Склавшись у надрах культури Київської Русі, вона пододала нелегкий шлях розвитку й боротьби за існування, щоб сприяти об'єднанню української нації і здобуттю ним омріяної незалежності. Спробуємо уявити цей шлях крізь призму часу...

Від середини I тис. н. е. на українських землях почав формуватися український етнос і відповідно – українська мова. Вона перейняла від праслов'янської значний специфічний лексичний фонд і чимало фонетичних, граматичних, морфологічних рис, які в українській мові склали найдавнішу групу мовних особливостей. У 448 р. візантійський історик Приск Панійський, перебуваючи в таборі гунського володаря Аттіли на території сучасної України, записав слова «мед» і «страва». Це була перша згадка українських слів. Українську мову в різні історичні періоди називали по-різному: прѣста, руська, русинська, козацька тощо. Історично найуживанішою назвою української мови до середини XIX ст. була назва «руська мова» [1].

Стільки людських життів забрав цей період, який тривав від першої згадки до сьогодні? Стільки патріотів нашої держави загинули на шляху до омріяної незалежності, свободи слова і дії? Це до сьогоднішнього дня я замислювалась, що впливало на таких людей, за що вони могли пожертвувати собою заради цілої нації? Зараз я можу дати відповідь на це питання : це любов до своєї рідної землі, до маминого слова і дівочої пісні. Я впевнена що це не одна людина, а десятки тисяч борців за свободу висловлення своїх поглядів та переконань. Хочу сказати, що їх потрібно пам'ятати та не забувати...

Хотілось згадати українського історика, громадського та політичного діяча Михайла Сергійовича Грушевського, який писав: «...Заборону треба зняти і дати українцям повну свободу і спроможність розвивати своє письменство, науку і штуку (мистецтво), своє життя

громадянське, Треба горнутися до свого українського, заохочувати до нового, розширювати його всякими способами»; «Слово – це наш Бог, і жити воно має вічно, бо разом із мовою умирає і народ» [2, с. 8].

І український народ так є, не зупиняючись на своєму шляху він витиснівся і показав себе серед різних народів доводячи своє існування не тільки ділом ай словом, яке змогло достукатись до різних сердець. На своєму історичному шляху становлення й розвитку як нації український народ мав власну Київську державу, Галицько-Волинське князівство, Литовсько-Руське князівства (до речі, державною мовою в цьому князівстві була українська мова – говірка української волинської шляхти), Гетьманщину, Українську Народну Республіку, довів своє існування на референдумі 1 грудня 1991 року й під час двох революцій – Помаранчевої 2004 року та Революції гідності 2013–2014 років [2].

І нарешті в 90-х роках ХХ ст. українська мова стала єдиною державною мовою в Україні. До цього знаходячись майже 300 років під заборонаю, піддаючись репресіям та не маючи повноправного державного статусу в тих країнах, до складу яких входили українські землі. Зараз статус мови закріплений Конституцією України, а саме статтею десять в якій йдеться, що:

- Державною мовою в Україні є українська мова;
- Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України;
- В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України;
- Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування.
- Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом. [4]

До речі двадцять першого лютого святкується Міжнародний день рідної мови. Цю дату визначено на 30-ій сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО в жовтні 1999 року, яка наголосила на важливій ролі мови в розвитку освіти, культури, для консолідації суспільства, формування нації і зміцнення держави. В Україні це свято існує з 2002 року, коли Президент України підписав відповідне розпорядження про відзначення Міжнародного дня рідної мови [5].

Отже, мова – це частина народу, держави, нації. Історія доводить, що боротьба за українську мову це і є боротьба за українську державу. Без мови не має людини, а без людини не має держави. Ця закономірність перевірена часом. Втрата ріднонаціональної мови, денационалізація є передумовою і механізмом деградації людини і народу. Людина і нація тільки тоді можуть бути повністю функціональні, якщо їх базова функціональна сфера – мова – виконує усі належні їй функції. Зберігши мову ти збережеш свою країну.

Список використаних джерел

1. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/2881473-u-sviti-vidznacaut-den-ridnoi-movi.html>
2. Про українську мову і українську школу / М. Грушевський; передм. Я. Гояна. – Вид. 2-е. – Київ: Веселка, 1991. – 51 с.
3. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2204148-pravo-na-ridnu-movu-movna-z-bajduzist-dikunstvo.html>
4. Конституція України. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-i>.
5. Режим доступу: <https://zolochiv.net/21-lyutoho-mizhnarodnyj-den-ridnoji-movy/>.

Настасьєва Олександра Святославівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Красницька Анжела Віталіївна**, доцент кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ

У лінгвістиці немає одностайної думки про те, що таке текст. Одні текстом вважають складне синтаксичне ціле, цілісний уривок мовлення, що має ознаки змістового й синтаксичного зв'язку між реченнями і абзацами (П. П. Кононенко, Л. О. Кадомцева, Л. І. Мацько). Другі – повідомлення, об'єктивоване у вигляді письмового документа, оброблене відповідно до типу цього документа, що складається з особливих едностей, об'єднаних різними типами лексичного, граматичного і логічного зв'язку та має певний модальний характер (І. Р. Гальперін). Г. В. Кубиць вважає текстом написане висловлювання, що виходить за межі фрази, тобто є дискурсом і являє собою завершене, єдине ціле, наділене внутрішньою структурою й організацією, що відповідає правилам будь-якої мови [1, с. 47]. На думку С. С. Максимова, текстом є вербалізована комунікативна подія мовленнєвої діяльності людини. Тексти (писемні чи усні) за структурою та семантикою – завершені повідомлення. Парадигма текстів в основному поділяється на нехудожні та художні [2, с. 105]. Автори підручника «Ділове спілкування та культура мовлення» текстом вважають сукупність речень, пов'язаних і змістом, і мовними засобами. У кожному наступному реченні використана попередня інформація, що й становить змістовий зв'язок між його частинами (реченнями, абзацами) [3, с. 100].